

4. Kulyutkin Yu.N. *Izmenyayushchiysya mir i problema razvitiya tvorcheskogo potentsiala lichnosti. Tsennostno-smyslovoy analiz.* – SPb.: SPbGUPM, 2001. – 84 s.
5. Marius Petipa: *Memuary baletmeystera. Stati i publikatsii o nem* / sost. A. Ignatenko. – SPb. : Soyuz khudozhnikov, 2003. – 475 s.
6. Lopukhov F.V. *Shestdesyat let v baletе* / F.V. Lopukhov. – M.: Iskusstvo, 1966. – 424 s.
7. Shamina L.A. *Osobennosti interpretatsii traditsiy narodnogo tvorchestva v proizvedeniyakh I.A.Moiseeva (na materiale programm GAANT SSSR): Avtoref. dis. ... kand. iskusstvovedeniya: 17.00.01.* – M., 1990. – 15 s.
8. Messerer A. *Tanets. Mysl. Vremya.* / A. Messerer. – M.: Iskusstvo, 1979. – 175 s.
9. Vaganova, A.Ya. *Osnovy klassicheskogo tantsa* / A.Ya. Vaganova. – Moskva: Iskusstvo, 1980. – 192 s.
10. Doroshenko V.F. *Rol khoreografa-postanovshchika P.P. Virskogo v protsesse vznikoveniya i razvitiya narodno-stsenicheskogo khoreograficheskogo iskusstva Ukrainy* / V.F. Doroshenko // *Vestnik slavyanskikh kultur.* – 2014. – №2(32). – s. 171-179.

В статье актуализирована проблема творческого потенциала будущих учителей хореографии в педагогической практике. Также анализируются особенности творчества как формы человеческой деятельности, комплекса психологических характеристик. Показан смысл хореографического искусства для процесса развития творческого потенциала будущего учителя. Выявлена многокомпонентная и многофакторная концепция творческого потенциала будущего учителя хореографии, которая включает в себя ряд личностных качеств, генетические и физиологические характеристики, присущие рождению, внутренние творческие энергии и способность к активному профессиональному росту, которые положительно влияют на качество и результат творческого процесса.

Показан большой вклад в развитие творческого потенциала будущих учителей выдающихся мастеров и выдающихся педагогов-хореографов М.И. Петипа, А.А. Горского, И.А. Моисеева, Н. Г. Легата, П. П. Вирского.

Ключевые слова: *творчество, творческий потенциал, хореографическое искусство, хореографическая деятельность, будущий учитель хореографии, творческое развитие.*

In the article is actualized the problem of creative potential development of future teachers of choreography in pedagogical practice. Also are analyzed peculiarities of creativity as a form of human activity, complex of psychological characteristics of creative potential. It is shown the meaning of choreographical art for development process of creative potential of future teacher. It is found out multicomponent and multifactorial concept of creative potential of future teacher of choreography which includes a number of personal qualities, genetic and physiological characteristics inherent from birth, internal creative energies and capacity for active professional growth, all of which positive effect on quality of the result of the creative process.

It is shown great contribution to the development of creative potential of future teachers, famous artists and outstanding teachers-choreographers M.I. Petipa, O.O. Gorsky, I.O. Moisyeyeva, M.G. Legatt, P.P. Virsky.

Keywords: *art, creative potential, choreographic art, choreographic activity, future teacher of choreography, creative development.*

УДК 376:78

Фурдак Т. Д.

МУЗИЧНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

У статті обумовлюється необхідність впливу музичного освітнього процесу на дітей з особливими освітніми потребами, який сприяє позитивному розвитку особистості з порушеннями фізичного, розумового, психічного розвитку та їх інтеграції у суспільний простір. Розкрито поняття «інклюзивна освіта». На основі аналізу інноваційних процесів,

які відбуваються в освіті, визначено сутність і місце музичного мистецтва у системі інклюзивної освіти. Одним з важливих підстав успішного інклюзивного навчання є педагогічні умови, що створюють сприятливу ситуацію співпраці і позитивну мотивацію для кожного з учасників освітнього процесу. Вони звернені на студента, що має особливі освітні потреби та є комфортними для всіх учасників освітнього процесу, на якому висококваліфікований педагогічний колектив і підготовлений допоміжний персонал (працівники медичної, психологічної та соціальної служб, тьютери, представники опікунських, благодійних служб) здійснюють інклюзивне музичне навчання.

Ключові слова: інклюзивна освіти, особливі освітні потреби, музичний освітній процес, інтеграція, педагогічна діагностика.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) понад півстоліття є визнаним міжнародним законотворцем. Засадничі законодавчі акти Організації Об'єднаних Націй визначили, що питання інвалідності стосуються сфери прав людини, а не лише реабілітації та соціального забезпечення [2, с.18].

Інтеграція «проблемних» дітей у загальноосвітніх закладах – це етап розвитку системи спеціальної освіти в будь-якій країні світу, процес, до якого залучені всі високорозвинені країни, в тому числі й Україна.

Такий підхід до навчання особливих дітей зумовлений причинами різного характеру. Сукупно їх можна позначити як соціальне замовлення, яке досягло певного рівня економічного, культурного, правового розвитку суспільства й держави. Цей етап пов'язаний з переосмисленням суспільством і державою свого ставлення до інвалідів, з визнанням не тільки рівності їх прав, а й усвідомленням суспільством свого обов'язку щодо забезпечення таким людям рівні з усіма іншими можливості в різних сферах життя, включаючи освіту [5].

На виконання Указів президента України «Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями» та «Про невідкладні заходи щодо функціонування та розвитку освіти в Україні», з метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти осіб, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку було створено нормативний документ (наказ Міністерства освіти і науки України № 691 від 02 грудня 2005 року «Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю»), який використовує термін «діти з особливими освітніми потребами» та вимагає при плануванні роботи передбачити конкретні заходи щодо удосконалення організаційно-правового, науково-методичного забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами, здійснювати організаційно-методичне керівництво діяльністю органів управління освіти і науки щодо модернізації навчально-матеріальної бази загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладів для забезпечення особливих освітніх потреб дітей та молоді з інвалідністю (постійно) [4].

Міністерство освіти і науки України, Академія педагогічних наук України поступово відходять від існуючої системи закритих спеціальних закладів освіти (школи-інтернати та ін.) до більш гуманістичної системи інтегрованого та інклюзивного навчання. У спеціальних класах при загальноосвітніх навчальних закладах, які можна вважати однією з форм інтегрованого навчання, навчаються діти з особливими освітніми потребами [1].

Практична реалізація принципів інклюзивного навчання в країнах Західної Європи, Сполучених Штатів Америки, Канади та Японії пройшла довгий шлях – від простих дослідів спільного навчання до формування системи поглядів і практичних рекомендацій.

Реалізація інклюзивної моделі освіти у загальноосвітніх навчальних закладах України привернула увагу таких науковців як Л. Андрушко, В. Бондар, О. Гаврилов, Л. Головань, В. Засенко, С. Єфімова, А. Колупаєва, С. Королюк, Л. Куненко, Х. Мацьків, М. Сварнік, Т. Сак, Н. Тулби, О. Хохлін, М. Швед та ін.

Сьогодні недостатньо методичних робіт з практики інклюзивного навчання. Ті, які є у відкритому доступі, присвячені, найчастіше, питанням впливу музики на розвиток дітей, які навчаються в початкових навчальних закладах та корекційних школах, або соціалізації школярів і студентів у процесі навчання.

Відомості ж про цей процес в даний час обмежені у тій частині, яка відноситься до галузі музичної освіти. А саме, у вітчизняній психолого-педагогічній та методичній літературі недостатньо приділено уваги науковцями проблемам, пов'язаним з використанням музичного мистецтва під час роботи з дітьми з вадами розвитку.

Метою статті є висвітлення особливостей впливу музичного освітнього процесу на дітей з порушеннями фізичного, розумового, психічного розвитку, який сприяє позитивному розвитку особистості з особливими освітніми потребами та їх інтеграції у суспільний простір.

Теорія інклюзивної освіти не є чимось штучно створеним, вона багато в чому відображає результати роботи, що мали місце в педагогічній практиці. Так, добре відомо обов'язкове загальне музичне навчання в школах Угорщини, Чехії, Польщі. На високому рівні поставлено музичну освіту в школах і коледжах Великобританії, Канади, Австралії та Японії. Яскравим прикладом можна вважати хори і оркестри, існуючі в звичайних американських школах і коледжах, здатні виконувати своїми силами твори класичної музики, джазові твори і навіть цілі мюзикли.

Інклюзивна освіта, що являє собою закономірний і логічний варіант трансформації інститутів загальної та спеціальної освіти, виступає одним із основних інститутів соціальної інтеграції [2, с.34]. Інклюзія в сучасному розумінні – це не тільки один з елементів освітнього процесу. Це «включення» молодих людей з особливими освітніми потребами у всі соціально-суспільні процеси нарівні з іншими громадянами за умови взаємної поваги прав і свобод кожної людини, її індивідуальності і характерних особливостей, один з ефективних шляхів гуманізації сучасного суспільства. Таке твердження можна віднести й до професійного музичного навчання. Хоча такий підхід в якійсь мірі суперечить поширеній думці про те, що в мистецтві «все повинно бути прекрасно» – як самі твори, так і виконавці.

Можна почути питання: «Хто хоче бачити на сцені людину з фізичною вадою?» Але, по-перше, не всі музиканти, які навчаються в умовах інклюзивності, стають виконавцями, певна їх частина присвячує себе педагогічній або організаторській діяльності, по-друге, хіба ми звертаємо увагу на фізичні вади, коли чуємо чудовий спів Т.Квастхоффа (німецького оперного, камерного та джазового співака) або А. Бочеллі, гру Дж. Ширінга, Б. Антоненка (сліпий музикант, бандурист, член Національної спілки кобзарів України)? А вони, будучи інвалідами з дитинства, отримавши музичну освіту, змогли реалізувати себе у творчості.

Ми помічаємо, що певні позитивні явища відбуваються не завдяки, а всупереч обставинам. Переконливим доказом цієї істини в музиці є творчість знаменитого сліпого композитора Хуакіно Родріга, автора прекрасного концерту «Аранхуес» для гітари і симфонічного оркестру. Шанувальники джазової музики згадають незрячого піаніста Рея Чарльза, який подарував слухачам багатючі фарби співзвуч. Американський саксофоніст Девід Сенборн, що страждає на важку форму астми, з трьох років вимушений користуватися кисневою маскою, за порадою лікарів освоїв духовий інструмент. З тих пір він тримає мундштук саксофона в кутку рота. Це довго зачіпало педагогів-професіоналів, але врятувало йому життя і принесло світову славу. Видатний джазовий гітарист Д. Райнхардт володів унікальною технікою, незважаючи на те, що два пальці на його лівій руці не діяли через пошкоджених сухожилів. Всесвітньо відомий унікальний німецький співак бас-баритон Т. Квастгоф – інвалід від народження. Він народився з серйозною патологією, але завдяки наполегливим заняттям став блискучим музикантом. У 1995 році він дебютував як співак, а в 2003 році його названо королем камерної сцени, а згодом – професор вокалу в Музичному університеті Берліна. Цей список можна було б продовжити. Однак треба визнати, що ці явища «прихованої інклюзії» представляють собою виключення, в яких особистісна реалізація відбулася завдяки мужності і таланту цих людей, завдяки підтримці педагогів і збігом сприятливих обставин. Кожен такий приклад в певному сенсі – щасливий випадок, а не правило, поширюється на всіх, кому це потрібно.

Тим часом, у світі існує безліч прикладів, коли завдяки оволодінню музичної професії люди, які мають проблеми зі здоров'ям, але ввійшли в світ музики, не тільки досягали високого життєвого статусу, але й стабілізували стан свого здоров'я.

Думки про те, що музичне мистецтво – не тільки ремесло, але й школа формування особистості, заняття, що сприяє розвитку інтелекту, що організує психомоторні рухові функції і виховує здатність людини до зосередженої діяльності, висловлювалися видатними філософами і діячами науки і культури протягом всієї історії суспільства (А. Адлер, Г. Гегель, Піфагор, Платон, А. Шопенгауер).

Перспективи впливу музики на слухача і виконавця досить широко розроблялися в психології, фізіології та медицині. Займалися дослідженням в цій сфері такі вчені як: В. Бехтерев, В. Догель, І. Сеченов, С. Шушарджан та ін.), що в певній мірі слугувало створенню цілого напрямку в медичній науці, яке має назву музикотерапія. У той же час, в педагогічній практиці є лише певний досвід навчання музиці складних дітей і підлітків (І. Белік, Д. Кабалевський, Д. Кірнарська, Я. Коменський, М. Монтессорі, К. Орф, Ш. Сузукі). Однак ці розробки не стали імпульсом до створення науково-теоретичних досліджень. І навіть сьогодні ми не можемо впевнено сказати, що ця проблема, нарешті, вирішена, що створена досконала система інклюзивного музичного навчання, що дає позитивні результати.

Знаменитий італійський композитор А. Вівальді все життя працював в монастирському притулку «П'єта» (від італ. Pieta – співчуття) для покинутих дітей, багато з яких страждали важкими хронічними захворюваннями. Такі притулки в той час в Італії називали консерваторіями. У 1700 році в Божому домі «П'єта» було близько дев'ятисот сиріт. Вівальді писав для притулку свою чудову музику і завжди був готовий надати допомогу і проявити увагу до цих дітей.

Доцільно зауважити, що діяльність консерваторії-притулку «П'єта» можна сміливо назвати одним з перших і вдалих дослідів інклюзивного музичного навчання. Чимала частина вихованців притулку, де служив композитор, страждали важкими захворюваннями, а деякі були інвалідами, але вони виходили зі стін цього будинку в світ умілими музикантами і в ряді випадків ставали відомі в професійному світі того часу.

Ставлення до інклюзивних форм навчання в сучасному суспільстві неоднозначне. Для досягнення результату в інклюзивній навчальній роботі педагогічний і допоміжний персонал навчальних закладів повинен добре уявляти собі цілі, завдання своєї діяльності, добре знати, розуміти і приймати індивідуальні особливості, проблеми, потреби кожного, володіти психолого-педагогічними знаннями і досвідом роботи з подібним контингентом [3].

Викладачі всіх навчальних дисциплін, так само як і всі інші працівники навчального закладу, включаючи представників психологічної служби, соціальних працівників, повинні володіти психологічною готовністю до роботи з «важкими» студентами. Представники медично-психологічних і соціальних служб повинні перебувати в постійній взаємодії з керівництвом навчального закладу та викладачами, які здійснюють інклюзивне музичне навчання студентів.

У свою чергу керівництво навчального закладу має вже під час вступу абітурієнтів мати досить чітке уявлення про них. А після зарахування виділити учнів з особливими освітніми потребами в окрему підгрупу, скласти план соціально-педагогічної допомоги.

Необхідно провести педагогічну діагностику, яка дозволить виробити освітні напрямки, спроектувати процес музичного та загального розвитку студента, а саме: 1. Наявність і ступінь музичної підготовки, інтересу до предмета. 2. Показники стану здоров'я. 3. Цілеспрямованість, зацікавленість в результатах своєї праці. 4. Усвідомлення важливості соціально-професійної ролі в суспільстві.

На початковому етапі діагностика розкриває загальні уявлення про студента в момент його зарахування до навчального закладу.

На підставі проміжної діагностики можна отримати уявлення про студента і планувати подальше формування його як музиканта-професіонала. Цей етап відображає успіхи педагогів у створенні педагогічних умов для навчання студента й орієнтує на коригування цього процесу.

Одним з важливих підстав успішного інклюзивного навчання є педагогічні умови, що створюють сприятливу ситуацію співпраці і позитивну мотивацію для кожного з учасників

освітнього процесу. Вони звернені на студента, що має особливі освітні потреби та є комфортними для всіх учасників освітнього процесу, на якому висококваліфікований педагогічний колектив і підготовлений допоміжний персонал (працівники медичної, психологічної та соціальної служб, тьютери, представники опікунських, благодійних служб) здійснюють інклюзивне музичне навчання.

В епіцентрі цього процесу – студент, який має можливість реалізувати свій творчий потенціал і задум викладачів, які взяли на себе обов'язок щодо його виховання та професійної музичної освіти в спеціально створених педагогічних умовах, а саме: зовнішні педагогічні умови – характеризують місце дії, осередок, заздалегідь підготовлений для студентів, здатних навчатися в музичному навчальному закладі загального типу в інклюзивних умовах; внутрішні педагогічні умови – освітній процес, орієнтований на навчання і розвиток студента з урахуванням його здоров'я, характерологічних, психофізичних та інших особливостей; загально методичні умови – створюються на дисциплінах, з яких передбачені групові заняття.

Такі умови пов'язані з вирішенням соціальних та психолого-медичних завдань. Індивідуальні умови актуальні в рамках індивідуальних занять з викладачем зі спеціальної дисципліни. Вони покликані вирішувати завдання музично-творчого вдосконалення в виконавстві, педагогіці, музикознавстві, слуханні, аналізі та сприйнятті музичних творів, стимулюючи студентів до засвоєння професії музиканта.

Умови інклюзивного навчання припускають подальший супровід випускників музичного навчального закладу, надання їм допомоги в музичній діяльності, працевлаштуванні за професією. Установка на активну творчу взаємодію дозволяє педагогу більш ефективно здійснювати музичний освітній процес.

Таким чином, завданням сучасної педагогічної науки є навчання, виховання і професійна підготовка тих, кого ми відносимо до осіб, які мають особливі освітні потреби. Надати їм можливість отримати професію – завдання, не тільки визначене гуманними цілями, але, у певному сенсі, шлях досягнення прагматичної мети – зробити з них трудівників, здатних створювати матеріальні, суспільні, культурні цінності, забезпечувати себе засобами для існування. Втілювати це в життя покликане інклюзивне навчання. Навіть ті позитивні результати, яких було досягнуто за цей час, були б неможливими без глибокого розуміння педагогами та батьками переваг інклюзивної освіти, без відданої праці багатьох педагогів щодо створення інклюзивного навчального середовища, в якому приймаються і цінуються усі відмінності кожного учня. Саме тому в наше завдання входить прагнення заповнити існуючий пробіл.

Література

1. Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні: [наук. метод. зб.] / Всеукраїнської науково-практичної конференції в рамках реалізації проекту «Створення ресурсних центрів для батьків дітей з особливими освітніми потребами» за підтримки програми ІВРР – ТАСІС Європейської комісії / ВФ «Крок за кроком» – К.: ФОП Придатченко П. М., 2007. – 180 с.
2. Основи інклюзивної освіти: [навч. метод. посіб.] / МОН молодь спорту України, НАПН України, Ін-т спец. Педагогіки; за аг. ред. А.А.Колупаєвої. – К.: [А.С.К.], 2012. – 308 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
3. Навчально-методичний посібник: / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К. : «А. С. К.», 2012. – 308 с.
4. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради, 2006, № 2 - 3, – С. 36 - 42.
5. Збірник нормативних документів загальної середньої та дошкільної освіти. – Міністерство освіти і науки України. – К., 2002.

References

1. Inkljuzyvna osvita: stan i perspektyvy rozvytku v Ukrajiini: [nauk. metod. zb.] / Vseukrajins'koji naukovo-praktyčnoji konferenciji v ramach realizacii proektu «Stvorennja

resursnykh centriv dlja bat'kiv ditej z osoblyvymy osvithnyimi potrebamy» za pidtrymky prohramy IBPP – TESIS Jevropejs'koї komisiji / VF «Krok za krokom» – K.: FOP Prydatčenko P. M., 2007. – 180 s.

2. Osnovy inkljuzyvnoї osvity: [navč. metod. posib.] / MON molod' sportu Ukraїny, NAPN Ukraїny, In-t spec. Pedahohiky; za ah. red. A.A.Kolupajevoї. – K.: [A.S.K.], 2012. – 308 s. – (Serija «Inkljuzyvna osvita»).

3. Navčal'no-metodyčnyj posibnyk: / za zah. red. A.A. Kolupajevoї. – K. : «A. S. K.», 2012. – 308 s.

4. Zakon Ukraїny «Pro reabilitaciju invalidiv v Ukraїni» // Vidomosti Verhovnoji Rady, 2006, # 2 - 3, – S. 36 - 42.

5. Zbirnyk normatyvnykh dokumentiv zahal'noji seredn'oji ta doškil'noji osvity. – Ministerstvo osvity i nauky Ukraїny. – K., 2002.

В статье рассматривается необходимость воздействия музыкального образовательного процесса на детей с особыми образовательными потребностями, что способствует позитивному развитию личности с нарушением физического, умственного развития и их интеграции в общественное пространство. Концепция «инклюзивного образования» основана на анализе инновационных процессов, происходящих в образовании, сущности и месте музыки в системе инклюзивного образования.

Инклюзивное образование, которое является естественным и логичным вариантом трансформации институтов общего и специального образования, является одним из основных институтов социальной интеграции. Включение в современный смысл - это не только один из элементов образовательного процесса. Это - «включение» молодежи с особыми образовательными потребностями во всех социальных и общественных процессах наряду с другими гражданами, обеспечивало взаимное уважение прав и свобод каждого человека, его индивидуальность и особенности. Инклюзивное образование является необходимым условием для дальнейшей квалифицированной работы и раскрытия внутренних ресурсов, человеческих навыков и талантов. Это один из эффективных способов гуманизации современного общества. Преподаватели всех дисциплин, а также другие сотрудники учреждения, в том числе представители психологических служб, социальные работники, должны иметь психологическую готовность работать с «трудными» учениками.

Ключевые слова: инклюзивное образование, образование специальных потребностей, процесс музыкального образования, интеграция и педагогическая диагностика

The article stipulated the necessity and effectiveness of the impact of music education process for children with special educational needs, which contributes to the positive development of the individual with impaired physical, mental development and their integration into public space. The concept of «inclusive education» based on the analysis of innovation processes taking place in education, the essence and the place of music in the system of inclusive education.

Inclusive Education, which is a natural and logical option transformation of institutions of general and special education, is one of the main institutions of social integration. Inclusion in the modern sense – is not only one of the elements of the educational process. This – «inclusion» young people with special educational needs in all social and public processes along with other citizens, provided mutual respect of rights and freedoms of every person, his individuality and characteristics. Inclusive education is a prerequisite for further skilled employment and the disclosure of internal resources, human skills and talents. This is one of the effective ways of humanizing contemporary society.

To achieve results in inclusive classroom teaching and support staff of educational institutions should be well imagine the goals and objectives of the activity are well know, understand and take individual characteristics, problems and needs of each, have psychological and pedagogical knowledge and experience with a similar contingent.

Teachers of all disciplines, as well as all other employees of the institution, including representatives of psychological services, social workers should have the psychological readiness to work with «difficult» students.

Keywords: *inclusive education, special needs education, music education process, integration, and pedagogical diagnostics.*

УДК 784+78.036.9]:78.071.2

Шевченко А. С.

СТРУКТУРА ВОКАЛЬНО-ДЖАЗОВОЇ КУЛЬТУРИ ВИКОНАВЦІВ

У статті розглянуто вокально-джазову культуру виконавця як певний рівень оволодіння виконавською діяльністю у сфері джазового співу. Доведено, що ефективність означеної діяльності залежить від комплексу специфічних якостей виконавця, структура якого складається з чотирьох компонентів – мотиваційно-ціннісного, когнітивного, комунікативного та діяльнісно-творчого. Процес формування означених компонентів вокально-джазової культури потребує відповідного дидактичного забезпечення, а саме розробки методики вокального навчання виконавців.

Ключові слова: *вокально-джазова культура, компоненти структури, джазовий вокал, виконавці.*

Формування вокально-джазової культури виконавців потребує глибоко аналізу наукової думки у сфері філософії, культурології, музикознавства, педагогіки та психології. Філософський та культурологічний рівні розгляду проблеми передбачає її дослідження у контексті художньо-естетичної діяльності, що висвітлюється у працях Ю. Борева, І. Зязюна, М. Кагана, В. Кудіна, Л. Столовича та ін. В останні десятиліття проблеми джазового мистецтва актуалізуються в музикознавчій та методичній площинах. У той же час питання джазового вокалу залишається мало дослідженим у сфері мистецької педагогіки та психології. Особливої уваги потребує проблема формування вокально-джазової культури виконавця в системі музично-педагогічної освіти України.

Окремі аспекти проблеми формування вокальної та джазової культур розглянуті стосовно наявності навичок імпровізації в джазі (Г. Голосов, Ю. Маркін, М. Серебряний, Н. Сродних, О. Хромушин та ін.) та музично-естетичного виховання засобами естрадного мистецтва (О. Попова, Н. Попович, К. Шпаковська). Досить значними є мистецтвознавчі дослідження естради та джазу. Зокрема, історичний аспект викладено у працях таких авторів як К. Берендт, Д. Колліер, В. Конен, В. Мисовський, Є. Овчинников, Ю. Панасьє, Л. Переверзєв, В. Романко, В. Симоненко, В. Фейертаг та ін.; виражальні засоби естрадно-джазової музики докладно досліджували І. Вассербергер, І. Горват, Л. Івенс, Ю. Козирев, В. Олендарьов, О. Рогачов, У. Сарджент, Ю. Чугунов та ін.; окремі проблеми інструментального естрадно-джазового виконавства висвітлили І. Бріль, М. Замолоко, Л. Івенс, Е. Кунін, В. Манілов, В. Молотков, О. Степурко та інші.

Разом з тим, позитивно оцінюючи здобутки науковців слід зауважити, що проблема вокально-джазової культури виконавців залишається недостатньо вивченою, а існуючі роботи в галузі методики викладання естрадно-джазового вокального мистецтва розкривають лише деякі її аспекти. Нагальним видається уточнення тезаурусу у сфері теорії та методики джазового вокалу, формування відповідної музичної культури виконавців. Актуальність означеної проблеми зумовила вибір теми статті

Загальновідомо, що дефініція «культура» походить від латинського слова culture (догляд, розвиток, освіта, виховання). Запропоноване Цицероном тлумачення культури як обробки та удосконалення душі передбачало «культивування» людини з усіма її здібностями. Цим поняттям позначалось усе, що набувалось людиною в процесі навчання і виховання. В залежності від того, як людина ставала об'єктом освітнього впливу, вона потрапляла у сферу культури. М. Каган у своїй «Філософії культури» нагадує, що